

การวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง: พม่ากลองยาว ในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย

A Creative Research in Music Composition: Phra Ma Klong Yao in Thai Contemporary

ประเสริฐ ชิมท่อม¹ / ปองภพ สุกิตติวงศ์^{2*} / ธนัช ขาววิสุทธิกุล³ / พิสิษฐ์ เอ็มดวง⁴

Prasert Chimtoun / Pongpob Sukittiwong /

Thanach Chawawisuttikoon / Pisit Aimduang

¹รองศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Associate Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

^{2*}อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

³อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

* Corresponding author's E-mail: pongpob.s@chandra.ac.th

Received: June 6, 2024

Revised: November 25, 2024

Accepted: November 28, 2024

DOI: <http://doi.org/10.14456/jhusoc.29>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย วิจัยใช้กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี วงดนตรีที่ใช้บรรเลงมีเครื่องดนตรีจำนวน 5 ชิ้น มีพื้นฐานจากวงแซกโซโฟนควอร์เทต

โดยเพิ่มลู่เพียงอระดับเสียงมาตรฐานสากลเพื่อข้บเน้นอัตลักษณ์ของเสียงแบบไทย ผลการวิจัยพบว่า บทประพันธ์เพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย มีแนวคิดในการนำทำนองเพลงไทย ได้แก่ เพลงพม่ากลองยาว มาเรียบเรียงเสียงประสานอย่างตะวันตก พัฒนาทำนองโดยต่อยอดแนวคิดจากจังหวะการตีกลองยาว โดยขยายรูปแบบจังหวะจากแนวม้ง ฉาบ และกลองยาว มาใช้แปรทำนองประสาน ทั้งนี้แนวทำนองหลักมีสังคัลลักษณ์แบบสามตอน ประกอบด้วย ท่อน A B และ C โดยแนวทำนองหลัก แนวทำนองประสานเสียง และคอรัส ถูกสร้างสรรค์ขึ้นบนบันไดเสียง D เพนตาโทนิค การเรียบเรียงดนตรีเน้นพื้นฐานรูปพรรณแบบเฮทเทอโร โฟนีเพื่อคงลักษณะการประสานเสียงที่นิยมใช้ในดนตรีไทย นอกจากนี้ประยุกต์ใช้วิธีการบรรเลงด้วยการด้นสดแบบดนตรีแจ๊สและป๊อปในท่อนเดี่ยว

คำสำคัญ: การวิจัยสร้างสรรค์, ดนตรีร่วมสมัย, ดนตรีไทย

Abstract

This research aimed to compose a music on theme of Phra Ma Klong Yao in a Thai contemporary style. The artistic practice as research in music was employed as the method of this study. The ensemble used consisted of five music instruments, based on a saxophone quartet, with the addition of a Klui Pieng Or (Thai flute) in western standard tuning to highlight the uniqueness of Thai sound. The research revealed that the composition of Phra Ma Klong Yao in Thai contemporary had a Thai melodies as the main concept, specifically the Phra Ma Klong Yao, with western harmony. The melody was developed by building on the rhythmic patterns of the Klong Yao, expanding the rhythmic from gongs, cymbals, and Klong Yao to accompanied the melody. The main melody was a ternary form (A B C), and the main melody, harmony, and chords were composed in D pentatonic scale. The

arrangement focussed on the heterophonic texture in order to maintain the characteristic of Thai harmonization. Additionally, improvisation from jazz and pop music were applied in the solo sections.

Keywords: contemporary music, creative research in music, Thai traditional music

บทนำ

บทเพลงร่วมสมัยไทยเป็นบทประพันธ์เพลงที่ทรงคุณค่า ทั้งในแง่มุมมองของการอนุรักษ์องค์ประกอบเพลงไทยดั้งเดิมไว้ อีกทั้งยังเป็นการหลอมรวมวัฒนธรรมและเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อปรับเปลี่ยนเพลงไทยให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างสรรค์ดนตรีที่มีความท้าทายในการสร้างความสอดคล้องให้กับความแตกต่างขององค์ประกอบและแนวคิดทางดนตรีอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการประพันธ์เพลงร่วมสมัยไทยที่ผ่านมาไม่ได้มีกฎเกณฑ์หรือวิธีการที่ตายตัว โดยมีความเป็นไปได้ในการผสมผสานองค์ประกอบเพลงไทยและดนตรีตามสมัยนิยมเข้าด้วยกันได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ Premananda (1994) ได้ให้ความหมายของดนตรีร่วมสมัยไทยว่าหมายถึง ดนตรีที่ใช้ทำนอง ลีลา สำเนียงลีลัน และความรู้สึกแบบไทยในแบบใดแบบหนึ่ง หรือแบบผสมผสานไม่จำกัดประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ คีตลักษณ์ ทฤษฎี หลักการ และวิธีการประพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Narkkong (2013) ว่าเพลงไทยร่วมสมัย มักเป็นทำนองอย่างไทย หรือ กระทั่งนำเอาเพลงไทยของเก่าเข้าผสมผสานกับเทคนิคในการเรียบเรียงเสียงประสานอย่างตะวันตก การผสมผสานชนิดนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การนำเฉพาะทำนองเพลงไทยของเก่ามาเรียบเรียงเสียงประสานอย่างตะวันตก 2) การนำเพลงไทยของเก่ามาเรียบเรียงใหม่ ทั้งในด้านการประสานทำนองแบบไทยและ เสียงประสานอิงกัญแจเสียง (Tonality) แบบตะวันตกเป็นหลัก 3) การสร้างทำนองอย่างไทย

ขึ้นมาใหม่แล้วนำมาใส่เสียงประสานอย่างตะวันตก และ 4) การสร้างเพลงใหม่ทั้งหมด โดยยึดหลักการประสานทำนองแบบไทยผสมเข้ากับการประสานเสียงแบบตะวันตก

เพลงพม่ากลองยาวนั้นเป็นบทเพลงไทยดั้งเดิมที่สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากทำนองเพลง และการเล่นกลองยาวของทหารพม่าในช่วงสมัยกรุงธนบุรีและต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งบทเพลงพม่ากลองยาวได้ถูกปรับปรุงให้กลายเป็นเพลงระบำในเวลาต่อมา (Dumnin & Thong-em, 2018) ทั้งนี้เพลงพม่ากลองยาวมีรูปแบบประโยคจังหวะที่เป็นที่จดจำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบดนตรีหลักที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาต่อยอดทำนอง และการบรรเลงในบทเพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทยนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีดนตรีร่วมสมัยและเทคนิควิธีการประพันธ์เพลงร่วมสมัยไทย ได้นำเทคนิควิธีการมาปรับใช้ในการประพันธ์เพลงนี้ในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1) ด้านทำนอง ผู้วิจัยนำทำนองเพลงไทยจากเพลงพม่ากลองยาว นำมาใช้เป็นแนวทำนองหลักเพื่อใช้ในการสร้างแนวทำนองแปรอื่น ๆ

2) ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน ใช้วิธีการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีใหม่บนพื้นฐานของระบบเสียงประสานอิงกัญแจเสียงแบบดนตรีตะวันตก อย่างไรก็ตามมีการสอดแทรกวิธีการประสานเสียงด้วยทำนองแปร ซึ่งเป็นการผสมผสานลีลาแบบไทยในรูปพรรณการประสานเสียงเฮเทอโรโฟนี (Heterophony)

3) ด้านแนวคิดในการบรรเลง มีการด้นสดหรือคิดปฏิกาน (Improvisation) ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในดนตรีแจ๊ส ดนตรีป๊อป รวมทั้งดนตรีไทย

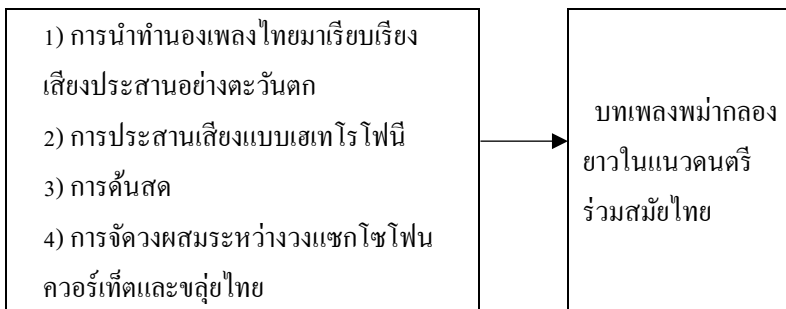
4) ด้านการจัดวง ใช้เครื่องดนตรีสากลเป็นหลัก โดยใช้พื้นฐานของรูปแบบวงแซกโซโฟนควอร์เทต (Saxophone Quartet) มีการเพิ่มเติมเครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ขลุ่ย เข้าไป เพื่อให้ได้เสียงแบบเพลงไทยอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังประยุกต์ใช้วิธีการบรรเลงแบบการด้นสดหรือคิดปฏิกาน (Improvisation) ซึ่งเป็นวิธีการบรรเลงที่เกิดขึ้นในรูปแบบย่อยของวัฒนธรรมดนตรี

แจ๊สเกือบทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นรากฐานและเป็นธรรมชาติของคนตรีแจ๊สที่สร้างความหลากหลายให้กับผู้เล่นและผู้ฟัง (Kernfeld, 2001) การค้นสดไม่ได้พบเฉพาะในคนตรีแจ๊ส แต่ยังพบในคนตรีป๊อปและคนตรีไทยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในวัฒนธรรมคนตรีแจ๊สการค้นสดเป็นวิธีการบรรเลงที่โดดเด่น เนื่องจากคนตรีแจ๊สมีลักษณะสำคัญด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักดนตรี อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความเปี่ยมปัจเจกภาพของนักดนตรีอีกด้วย โดยได้ประยุกต์การบรรเลงแบบค้นสดในบทประพันธ์อีกด้วย แนวคิดที่ใช้ข้างต้นสามารถแสดงเป็นภาพกรอบแนวคิดการวิจัยสร้างสรรค์ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดได้ดังนี้

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัยสร้างสรรค์

บทเพลงพม่ากลองยาวในแนวคนตรีร่วมสมัยไทยได้ใช้แนวทำนองหลักอันเป็นทำนองของเพลงไทยดั้งเดิม โดยนำมาเรียบเรียงและประพันธ์รายละเอียดต่าง ๆ ในบทเพลงเพิ่มเติม ทั้งนี้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดการประสานเสียงจากคนตรีคลาสสิกคนตรีแจ๊ส คนตรีสมัยนิยม และคนตรีไทย มาร่วมกันอย่างสอดคล้อง บทเพลงพม่ากลองยาวในแนวคนตรีร่วมสมัยไทยจึงสร้างความท้าทายทั้งในแง่การทดลองสร้างสัมผัสเสียงด้วยวัตถุดิบที่หลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ทำนองเพลงไทยให้ปรับตัวเข้ากับสัมผัสเสียงของตะวันตกได้อย่างลงตัวและน่าสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงพม่าลงยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี (Artistic Practice as Research in Music) (Dogantan-Dack, 2015) ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่ดำเนินการผ่านการปฏิบัติทางศิลปะ โดยมีองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นคือผลของการสร้างสรรค์ ซึ่งในงานวิจัยนี้คือการสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพลง โดยมีขั้นตอนของการสร้างสรรค์ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเพื่อค้นหาแหล่งที่มาของแนวคิดจากการค้นคว้าและฟังดนตรีคลาสสิก ดนตรีไทย ดนตรีร่วมสมัยไทย ดนตรีป๊อป และดนตรีแจ๊ส
2. กำหนดแนวคิดหลักของการวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง โดยพิจารณาจากลักษณะสำคัญและทฤษฎี เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก ป๊อป แจ๊ส และแนวคิดการสร้างสรรคผลงานด้วยการผสมผสานแนวคิดปรัชญาและเทคนิคดนตรีไทย
3. กำหนดแนวเครื่องดนตรีหลักที่ใช้ โดยเริ่มต้นจากรูปแบบวงแซกโซโฟนควอร์เทต ประกอบด้วย โซปราโนแซกโซโฟน อัลโตแซกโซโฟน เทเนอร์แซกโซโฟน และบาริโตนแซกโซโฟน ทั้งนี้มีการเพิ่มขลุ่ยไทยอีกหนึ่งเครื่อง เพื่อให้ได้แนวเสียงที่มีลักษณะความเป็นไทยเข้ามาผสมผสาน
4. กำหนดรูปแบบโครงสร้างดนตรี สังกัดลักษณะ 3 ท่อน แบบ A : B : C
5. ประพันธ์ดนตรี ที่ประกอบด้วย ทำนองหลัก ทำนองรอง และทำนองสอดประสาน โดยทำนองหลักคัดทำนองมาจากเพลงไทยเดิม คือ เพลงพม่าลงยาว
6. เรียบเรียงแนวเสียงประสานดนตรีให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีแต่ละแนว และให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแบบฉบับของผู้ประพันธ์ โดยเน้นการคงอัตลักษณ์ของดนตรีร่วมสมัยที่ผสมผสานแนวดนตรีหลากหลาย

7. สร้างแนวทำนองสอดประสาน แนวทำนองลือรับ และแนวจังหวะของทำนอง

8. ปรับแต่งบทประพันธ์ และเพิ่มเติมรายละเอียดในองค์ประกอบทุกส่วนให้สมบูรณ์ รวมทั้งตรวจสอบสกอ์เพลงให้ถูกต้อง

9. การสร้างสรรค์ผลงานในห้องบันทึกเสียง โดยบันทึกเสียงดนตรีด้วยวงดนตรีร่วมสมัย

10. การนำเสนอผลงานวิจัยโดยจัดทำบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมทั้งการจัดแสดงผลงานดนตรี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1. แนวคิดหลักในบทประพันธ์

บทเพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทยที่ผสมผสานแนวดนตรีที่หลากหลาย ได้แก่ คลาสสิก ป๊อป แจ๊ส และดนตรีไทย มีพื้นฐานการผสมวงแบบแซกโซโฟนควอร์เทตโดยเพิ่มขลุ่ยเพียงออระดับเสียงมาตรฐานสากล ทั้งนี้ มีการเรียบเรียงดนตรีให้มีลักษณะเฮเทอโรโฟนี (Heterophony) ซึ่งเป็นลักษณะที่นิยมใช้ในดนตรีไทยเดิม โดยเป็นการเล่นทำนองหลักเพียงทำนองเดียว สร้างความแตกต่างที่ทำนองแปร (Premananda, 1994, p.4) นอกจากนี้มีการใช้เครื่องดนตรีสากล เล่นเลียนเสียงสำเนียงไทยซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการประพันธ์ที่นิยมใช้ ทำให้บทเพลงนี้มีความแตกต่างจากเดิม ทั้งนี้การนำขลุ่ยเพียงออมาผสมอีกหนึ่งเครื่อง เพื่อต้องการประสานเสียงเครื่องดนตรีตะวันตกและดนตรีไทย ให้มีความหลากหลายในเรื่องของเสียง สำเนียง วิธีการบรรเลง และเทคนิคต่าง ๆ

ทำนองหลักของบทประพันธ์เป็นสังคีตลักษณ์แบบสามตอน (Ternary form) ประกอบด้วยท่อน A : B : C มีการต่อขยายท่อนเพลงแบบดนตรีสมัยนิยม เช่น ท่อนนำ ท่อน Solo และ ท่อน Outro เพื่อทำให้คีตลักษณ์มีความร่วมสมัยและเป็นที่ยอมรับได้ง่าย

ทั้งนี้บทเพลงใช้บันไดเสียงหลักอยู่ในบันไดเสียง D เพนตาโทนิค ซึ่งถูกใช้ป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างแนวทำนองหลัก และแนวทำนองประสานเสียง นอกจากนี้การดำเนินคอร์ดใช้ทริยแอดคอร์ดจากบันไดเสียงไมเนอร์ และคอร์ดทบเจ็ด การสร้างสรรค์แนวทำนองหลักและแนวเสียงประสาน ได้แนวคิดจากจังหวะการตีกลองยาว ที่ได้ยืมจากเสียงฆ้อง ฉาบ และกลองยาว โดยแสดงลักษณะรูปแบบจังหวะของการตีกลองยาวซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่นำมาสร้างสรรค์ในบทเพลงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 2

รูปแบบจังหวะของการตีกลองยาว

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีและเทคนิคที่ใช้ในบทประพันธ์

องค์ประกอบดนตรีและเทคนิคที่ใช้ในบทประพันธ์ สามารถแสดงการวิเคราะห์โดยแบ่งตามโครงสร้างเพลงได้ดังนี้

2.1 ท่อนนำ (Introduction)

แนวทำนองและเสียงประสานหลักที่ท่อนนำอยู่บนบันไดเสียง D ไมเนอร์ โดยมีการดำเนินคอร์ด Dm7 ในอัตราจังหวะ 4/4 มีการเรียบเรียงเสียงประสานให้แต่ละแนวเสียงมีทำนองและจังหวะที่ฟังคล้ายกระสวนจังหวะของการตีกลองยาว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่แสดงในภาพที่ 2 ทั้งนี้ขลุ่ยเพียงออทำหน้าที่บรรเลงทำนองและจังหวะที่คล้ายกับการตีฆ้อง โขปราโนและอัลโตแซกโซโฟน บรรเลงทำนองและ

จังหวะที่คล้ายกับการตีฉาบ เทเนอร์และบาริโตนแซกโซโฟน บรรเลงทำนองและ
จังหวะที่คล้ายกับเสียงการตีกลองยาว

การใช้เทคนิคการเคลื่อนทำนองสองแนวแบบสวนทาง เพื่อสร้าง
แนวทำนองให้เสียงมีการเคลื่อนที่ในทิศทางตรงกันข้าม โดยใช้การพลิกกลับทิศทาง
ของขึ้นคู่เสียง ให้แนวหนึ่งมีทิศทางขึ้นอีก และอีกแนวหนึ่งมีทิศทางลง เป็นเทคนิคที่
สร้างความกลมกลืนในการประสานเสียงของแนวทำนองต่าง ๆ ทำให้ดนตรีมีความ
น่าสนใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้ให้พิจารณาในภาพที่ 3 ห้องที่ 5 ที่แนว ขลุ่ย โซปราโนแซกโซโฟน
และอัลโตแซกโซโฟน จะพบว่าการพลิกกลับของแนวทำนองที่วิ่งสวนคนละทิศทาง
กัน นอกจากนี้ให้พิจารณาในภาพเดียวกันในห้องที่ 8 ที่แนวขลุ่ย โซปราโนแซก
โซโฟน อัลโตแซกโซโฟน และเทเนอร์แซกโซโฟน ก็มีลักษณะการเคลื่อนทำนองสอง
แนวแบบสวนทาง โดยมีความเชื่อมโยงกันในทุกแนวเครื่องดนตรี ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพ 3

การเคลื่อนทำนองแบบสวนทางในตอนนำ

2.2 ทำนอง A

ในตอนทำนอง A ใช้ขลุ่ยเพียงออทำหน้าที่ดำเนินทำนองหลัก

บรรเลงทำนองบนทางเดินคอร์ด Dm7 / F6 Gm7 Am7 C7 / Dm7 / F6 Gm7 Am7 C7/

โดยมีกลุ่มเครื่องดนตรีอื่น ๆ ท่วงทำนองสอดคล้องกันด้วยรูปพรรณแบบเซเทโรโฟนี ซึ่งเป็นดนตรีหลายแนวเสียงที่ใช้ทำนองหลักเพียงทำนองเดียว โดยให้แต่ละแนวสร้างทำนองให้แตกต่างกันด้วยการแปรทำนอง มีลักษณะคล้ายดนตรีไทยเดิม ดนตรีมีหลายแนวโดยฟังลูกตกถูกยก มีการเคลื่อนที่ของทำนองสอดรับกันตามทางเดินคอร์ดและยังมีการสอดแทรกเทคนิคการเคลื่อนทำนองแบบสวนทาง ดังแสดงตัวอย่างในภาพที่ 4

ภาพ 4

แนวทำนอง A

2.3 ทำนอง B

ขลุ่ยเพียงออดำเนินทำนองหลักในท่อนทำนอง B ใช้คอร์ด Dm7

โดยออกแบบดนตรีให้มีหลายแนวแบบเซเทโรโฟนีลักษณะแบบไทยใช้การแปรทำนองแตกต่างกันไปโดยใช้ลูกตกเหมือนกัน โดยให้พิจารณาที่ภาพที่ 5 ที่แนว ขลุ่ยโซปราโนและอัลโตแซกโซโฟน โดยมีแนวเทนเนอร์และบรีโตนแซกโซโฟนเล่นเป็นแนวประกอบรองรับกับแนวทำนองหลักและ แนวทำนองอื่นที่สอดประสานล้อรับกันไป ท่อนนี้ใช้เทคนิคการสลับแนว มีการสลับแนวของอัลโตเล่นแนวแบบเทนเนอร์ ทำให้เสียงน่าสนใจมากขึ้น ดังแสดงตัวอย่างในภาพที่ 5

ภาพ 5

แนวทำนอง B

3

ขลุ่ย

Sop. Sax.

Alto Sax.

Ten. Sax.

Bari. Sax.

2.4 ทำนอง C

ในท่อน C ขลุ่ยเพียงอามีหน้าที่ดำเนินทำนองหลัก C บนทางเดิน
 คอร์ด Dm7 / Dm7 / F / Dm7 / Dm7 ทั้งนี้ขลุ่ยเล่นทำนองหลักที่โน้ตมีจังหวะกระชั้น
 ขึ้น กล่าวคือใช้พื้นฐานของทำนองหลัก แต่มีการเล่นที่มีสัดส่วนจังหวะที่รวดเร็วขึ้น
 ระหว่างนั้นแนวโซปราโนและอัลโต้แซกโซโฟนบรรเลงในลักษณะยูนิสัน (Unison)
 ไปพร้อมกัน นอกจากนี้มีเทเนอร์และบาริโตนแซกโซโฟนบรรเลงประกอบจังหวะ
 โดยใช้น้้นคู่ตามคอร์ดของแต่ละห้อง ปรากฏตัวอย่างดังภาพที่ 6 ต่อไปนี้

ภาพ 6

แนวทำนอง C

ขลุ่ย

Sop. Sax.

Alto Sax.

Ten. Sax.

Bari. Sax.

33

ICI

Dm7

Dm7

F

Dm7

Dm7

(Unison)

2.5 ท่อน Solo

ในท่อนนี้ขลุ่ยเพียงอิมโพรไวส์ทำนองด้วยวิธีการดันสด หรือที่เรียกว่าคิตปฏิภาณ (Improvisation) ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่นิยมบรรเลงในดนตรีแจ๊ส ในการคิดสร้างทำนองเดี่ยวแบบลัปส์ ณ เวลานั้น โดยที่ไม่ได้เตรียมไว้ก่อน ทั้งนี้ผู้บรรเลงสร้างทำนองจากพื้นฐานบันไดเสียง D เพนตาโทนิค เป็นหลัก แต่อาจสอดแทรกองค์ประกอบดนตรีในการบรรเลงได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์

ทางเดินคอร์ดที่ดำเนินไปในแต่ละห้องได้แก่ Dm7 / F6 Gm7 Am7 C7 / Dm7 / F6 Gm7 Am7 C7 Dm7 ทั้งนี้เครื่องดนตรีอื่นเล่นเป็นแนวประกอบ มีแนวประสานเสียงและแนวสอดประสานล้อรับกันไป การแสดงจริงอาจให้นักดนตรีหลายคนหรือทุกคนได้ร่วมแสดงความสามารถในการบรรเลงคิตปฏิภาณ เป็นการแสดงความสามารถของนักดนตรีที่หลากหลายในวิธีคิดของแต่ละคน ซึ่งเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของดนตรีแจ๊ส ดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพ 7

ท่อน Solo

51 Solo: Improvisation 55

2.6 ท่อน Coda

ในท่อน Coda เน้นการใช้ขลุ่ยบรรเลงแนวทำนองที่นำมาจากท่อน C ซ้ำอีกครั้ง แต่เพิ่มลีลาและจังหวะกระชั้นฟังดูเร็วขึ้นดังภาพที่ 8

ภาพ 8

ท่อน Coda

59 63

โซปราโนกับอัลโตแซกโซโฟนทำหน้าที่บรรเลงทำนองแบบสวนทางกัน โดยแนวทำนองเคลื่อนที่ทิศทางตรงกันข้ามตามขั้นคู่ของคอร์ด ทั้งนี้แสดงใน

ภาพ 9

ภาพ 9

การเคลื่อนทำนองแบบสวนทางในท่อน Coda ของโซปราโนกับอัลโตแซกโซโฟน

เช่นเดียวกันกับแนวอัลโตกับเทเนอร์แซกโซโฟน การมี
การเคลื่อนแนวทำนองในทิศทางตรงกันข้ามตามขึ้นคู่ของคอร์ด ทั้งนี้แสดงในภาพ 10

ภาพ 10

การเคลื่อนทำนองแบบสวนทางในท่อน Coda ของอัลโตกับเทเนอร์แซกโซโฟน

2.7 ท่อน Outro

ท่อน Outro ใช้วิธีการให้เครื่องดนตรีทั้งหมดเล่นทำนอง
ประสานเสียงกัน และมีจังหวะเหมือนกันจนจบแบบยูนิซัน ดังภาพ 11

ภาพ 11

ท่อน *Outro*

อภิปรายผล

การวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย ใช้วิธีการหลักในการนำทำนองเพลงไทยมาเรียบเรียงเสียงประสานอย่างตะวันตก ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการที่ใช้โดยทั่วไปในการประพันธ์ดนตรีร่วมสมัยไทย อย่างไรก็ตาม เทคนิควิธีการดังกล่าวไม่ได้ถูกใช้แค่เฉพาะในดนตรีร่วมสมัยไทย แต่ยังมีการประยุกต์ใช้คล้ายคลึงกันโดยการนำทำนองเพลงไทย เพลงพื้นบ้าน หรือเพลงพื้นเมือง มาประพันธ์เรียบเรียงขึ้นใหม่ด้วยพื้นฐานของดนตรีตะวันตก ดังตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ของ Sungwijit (2019) ที่ได้นำทำนองเพลงชอพม่ามาประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีใหม่สำหรับวงดนตรีเครื่องสายสากล และผลงานสร้างสรรค์ของ Hosakulsuwan (2023) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์บทเพลงพื้นบ้านในตำบลสระกระเทียม จังหวัดนครปฐม โดยนำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนาเพลงชุดสระกระเทียมในรูปแบบการขับร้องประสานเสียง ที่มีโครงสร้างแบบดนตรีตะวันตก

ทั้งนี้การใช้วิธีนำทำนองเพลงไทยมาเรียบเรียงเสียงประสานอย่างตะวันตก สามารถคงคุณลักษณะของเสียงที่มีความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน เนื่องจากทำนองหลักนั้นมีโครงสร้างของระดับเสียง ขึ้นคู่ และรูปแบบจังหวะที่แสดงความเป็นไทย และ

ผู้ฟังมีความคุ้นเคยกับทำนอง อย่างไรก็ตามลักษณะความเป็นไทยในทำนองดังกล่าว อาจนำมาใช้ประพันธ์เพลงที่สร้างสรรค์ทำนองใหม่ทั้งหมด แต่ควบคุมโครงสร้างของ ทำนองให้เป็นไทยได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่พบเห็นได้ในผลงาน สร้างสรรค์หลายชิ้น เช่น ผลงานสร้างสรรค์ของ Woracha and Premananda (2022)

นอกเหนือจากด้านทำนอง บทประพันธ์เพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วม สมัยไทย ยังมีการประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ขลุ่ยเพียงออ เพื่อแสดงลักษณะ ของเสียงที่มีความเป็นไทยอย่างเป็นเอกลักษณ์ ผสมวงไปกับเครื่องดนตรีตะวันตก ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวคล้ายคลึงกับผลงานเรียบเรียงดนตรีร่วมสมัยเพลง “ลมหนาว” (Putsaro & Soontornthanaphol, 2021) ที่มีการนำขลุ่ยเพียงออมาใช้ในการถ่ายทอด ลักษณะเฉพาะของเสียง อย่างไรก็ตามในผลงานนี้มุ่งเน้นการใช้ขลุ่ยเพียงออเพื่อ สื่อสารถึงลมตามแนวคิดของของบทเพลง นอกจากนี้ในด้านทางเดินคอร์ดและวิธีการ เล่นแบบคันสดที่ใช้ในบทประพันธ์เพลงพม่ากลองยาวในแนวดนตรีร่วมสมัยไทย เป็น วิธีการที่ถูกใช้ในการประพันธ์เพลงที่ผสมผสานระหว่างความเป็นไทยกับดนตรีแจ๊ส ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ Sitson (2022) ซึ่งมีการประสมวงดนตรีไทยกับดนตรีแจ๊ส โดยใช้วิธีการบรรเลงแบบคันสดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

เทคนิควิธีการเรียบเรียงเสียงประสานแบบเฮทเทอโร โฟนี่เป็นวิธีการที่ไม่พบ มากนักในดนตรีสมัยนิยมและดนตรีแจ๊ส อย่างไรก็ตามเป็นวิธีการที่เป็นเอกลักษณ์ของ ดนตรีไทย ซึ่งให้มิติของการสอดประสานทำนองที่มีลักษณะเฉพาะ การศึกษาบท ประพันธ์นี้ ควรมุ่งเน้นการพิจารณาในวิธีการเรียบเรียงแนวทำนองหลักและแนว ทำนองประสานดังกล่าว ว่ามีการแปรของทำนองอย่างสอดคล้องกับทางเดินคอร์ดที่มา จากพื้นฐานของดนตรีป๊อปและแจ๊สอย่างไร โดยอาจนำเทคนิควิธีดังกล่าวไปใช้เป็น

ส่วนหนึ่งของบทเพลงที่ต้องการสื่อสารเสียงของการประสานเสียงที่มีลักษณะแบบเพลงไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์แนวดนตรีร่วมสมัยไทย โดยนำเทคนิควิธีการที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีดนตรีเข้ามาใช้ จะสามารถขยายขีดความสามารถในการสร้างสรรค์เสียงได้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเลือกใช้เทคนิคในการจัดการเสียงในระบบบอดิโอ เช่น การออกแบบเสียงและอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในการบันทึกและจัดกระทำกับเสียงอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเสียงเครื่องดนตรีมาประกอบอยู่ในบทเพลง เช่น เสียงพูด เสียงวิ้ง เสียงการโห่ร้อง หรือเสียงจากพิธีกรรมตามประเพณีไทย ซึ่งจะสื่อถึงความเป็นดนตรีไทยได้อย่างเต็มอรรถรสมากขึ้น

References

- Dogantan-Dack, M. (Ed.). (2015). *Artistic practice as research in music: Theory, criticism, practice*. Ashgate Publishing Company.
- Dumnin, P., & Thong-em, A. (2018). Development of long drum playing skills among fifth-grade students through the involvement of local experts. *DPU Graduate Studies Journal*, 6(3), 318-331. [in Thai]
- Hosakulsuwan, A. (2023). The local folk song creation of sra kathiam community, nakhon pathom for vocal 4 parts arrangement. *Rangsit Music Journal*, 18(2), 131-146. [in Thai]
- Kernfeld, B. (2001). Improvisation III. Jazz. In S. Sadie (Ed.), *The new grove dictionary of music and musicians*. Oxford University Press.
- Narkkong, A. (2013). *Study of contemporary thai ensembles and contemporary Thai music works in current Thai society* (Research report). Office of Contemporary Art and Culture. [in Thai]

- Premananda, W. (1994). *Philosophy and techniques of contemporary Thai composition*. Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.
[in Thai]
- Putsaro, S., & Soontorntanaphol, N. (2021). A study of contemporary music case study of “love in spring” by Chaibhuk Bhutrachinda. *Rangsit Music Journal*, 16(1), 102-114. [in Thai]
- Sitson, S. (2022). "Sounds of Weaving": Composition for a mixed ensemble of Thai and jazz music. *Rangsit Music Journal*, 17(2), 163-176. [in Thai]
- Sungwijit, T. (2019). Themes of Sor Pa Ma for string quartet. *Rangsit Music Journal*, 14(2), 59-74. [in Thai]
- Woracha, O., & Premananda, W. (2022). "Madanadha" the dramatic tone poem for chamber orchestra. *Rangsit Music Journal*, 17(2), 132-146. [in Thai]

Authors

Prasert Chintoum

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

39/1 Ratchadapisek Road, Chatuchak District, Bangkok 10900

Tel. 08-1347-3031 E-mail: chintoum@gmail.com

Pongpob Sukittiwong

Western Music Education Program,

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

39/1 Ratchadapisek Road, Chatuchak District, Bangkok 10900

Tel. 08-3123-0084 E-mail: pongpob.s@chandra.ac.th

Thanach Chawawisuttikoon

Western Music Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

39/1 Ratchadapisek Road, Chatuchak District, Bangkok 10900

Tel. 08-668-5699 E-mail: thanach.c@chandra.ac.th

Pisit Aimduang

Western Music Education Program,

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Chandrakasem Rajabhat University

39/1 Ratchadapisek Road, Chatuchak District, Bangkok 10900

Tel. 08-6405-2318 E-mail: pisit.a@chandra.ac.th